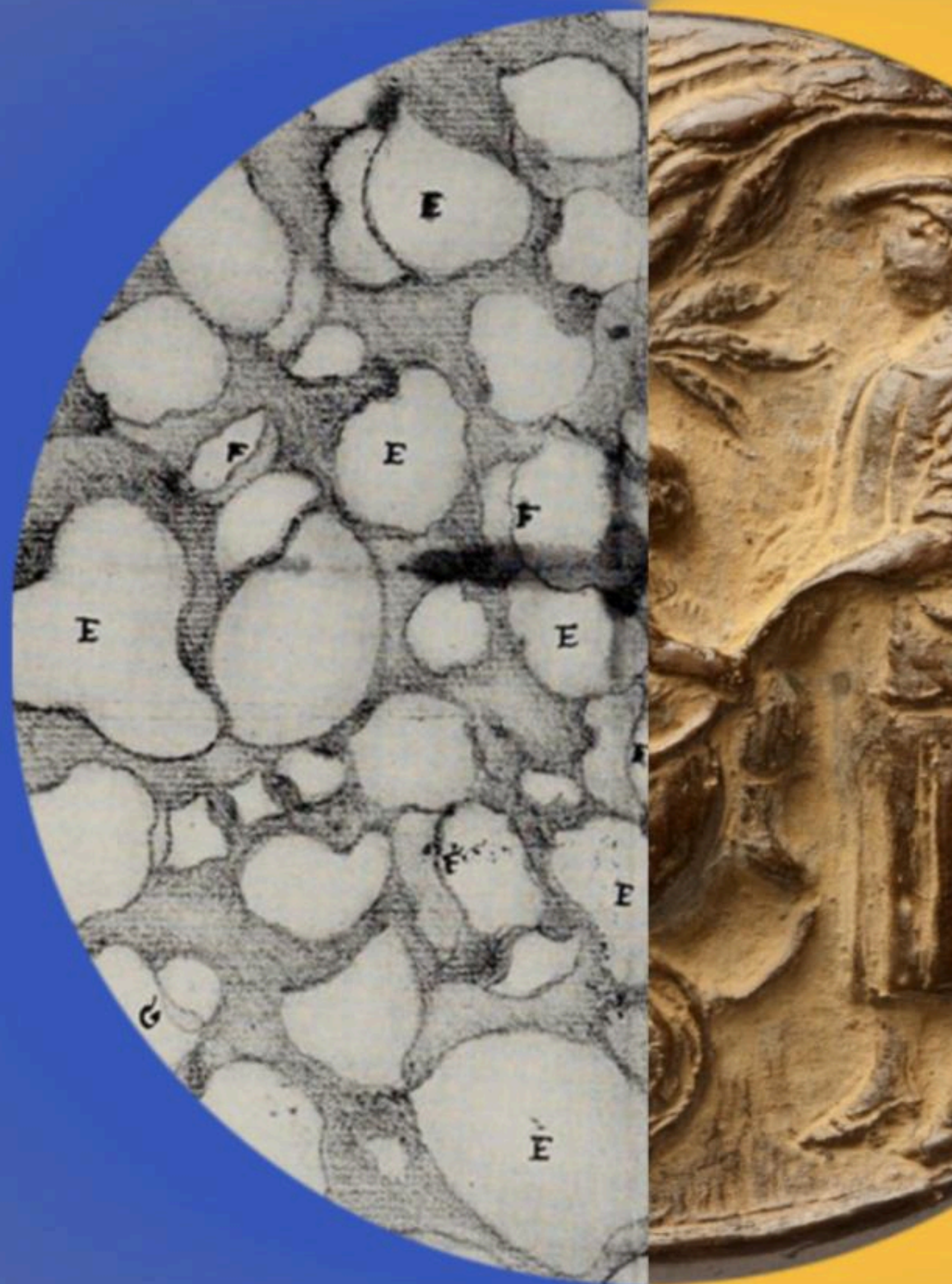

Jaarverslag 2024

25 jaar **verwondering** en **nieuwsgierigheid**

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Over de VSC	4
3. Activiteitenoverzicht 2024	9
Het maatschappelijk belang	11
Het collectieve belang	14
Het individuele belang	16
4. Data uit de sector	19
5. Financieel overzicht	25
Begroting en realisatie	27
6. Vooruitblik 2025 en verder	28
7. Colofon	31
Bijlage A	32
Bezoekersaantallen VSC-leden	
Bijlage B	35
Ode aan de wereld van de VSC	

1

Voorwoord

In ons 25ste jubileumjaar bezochten opnieuw miljoenen mensen de leden van de VSC. Met bijna 50 leden vormt ons netwerk de toegankelijke verbinding tussen wetenschap, natuur, technologie (kortweg WNT), cultuur en samenleving. Die verbinding schept verwondering, maar ook kansen voor educatie, talentontwikkeling en wetenschapscommunicatie. In een tijd waarin het vertrouwen in de wetenschap onder druk staat zijn onze leden de 'vertaalmachines' voor de maatschappij.

Wetenschapsmusea en science centers programmeren daarbij voor een opvallend breed publiek; jong en oud, praktisch en theoretisch, van alle kleuren en achtergronden. Voor een structurele aanpak van WNT-educatie is samenwerking absoluut onmisbaar. Alleen door met techniekplatforms, scholen, bedrijven, bibliotheken en culturele instellingen de handen ineen te slaan, kunnen alle kinderen, ongeacht achtergrond, hun talenten ontwikkelen. In 2025 starten we daarom bij de VSC een WNT-expertisenetwerk voor onze leden en bouwen we verder aan één groot leerecosysteem.

Een jubileum vraagt ook om feestelijk voor de dag te komen. Daarom lanceerden we een vernieuwde huisstijl en website. De nieuwe identiteit straalt uit waar we voor staan: verwondering, nieuwsgierigheid, verbinding en vakmanschap. Het laat zien hoe de VSC bruggen slaat tussen sector en samenleving, leden en wetenschap, en leden onderling.

In tijden van onrust bieden verwondering en nieuwsgierigheid een waardevolle tegenkracht. En precies dat roepen onze VSC-leden op: alles wat je altijd al wilde weten over WNT, zonder oordeel, recht uit het hart. Het belangrijkste is dat onze deuren nog wijder open zullen staan: voor (meer) bezoekers die zich willen laten verwonderen, langer blijven en zich verbonden voelen met de ontdekkingen die wetenschap, natuur en techniek ons iedere dag brengen.

Wimar Jaeger,
voorzitter VSC-bestuur

2

Over de VSC

4

De Vereniging van Wetenschapsmusea en Science Centers (VSC) is het netwerk van organisaties in Nederland die zich inzetten voor wetenschapscommunicatie en educatie. Onze leden zijn wetenschapsmusea en science centers. Zij maken wetenschap, natuur en techniek toegankelijk voor een breed publiek.

Als vereniging versterken we dit veld door leden te verbinden, kennisuitwisseling te organiseren en gezamenlijke belangen te behartigen. Ook dragen we via landelijke projecten en activiteiten bij aan de zichtbaarheid en kwaliteit van wetenschapscommunicatie.

De leden

De VSC blijft doorgroeien in ledenaantal, een teken dat de VSC en de sector van toenemend belang zijn. De VSC was verheugd in 2024 drie nieuwe leden te verwelkomen: De Speelfabriek, Philips Museum en Waag Futurelab. Meerdere organisaties maakten in 2024 hun interesse kenbaar in het VSC-lidmaatschap, iets wat in 2025 ook weer tot een verder stijgend ledenaantal zal gaan leiden.

De Speelfabriek

Philips Museum

Waag Futurelab

De ledenlijst van de VSC op 31 december 2024 zag er als volgt uit:

1. <u>Aletta School of Public Health*</u>	25. <u>Natuurmuseum Fryslân</u>
2. <u>ARTIS</u>	26. <u>Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid</u>
3. <u>Cosmos Sterrenwacht</u>	27. <u>Nederlands Watermuseum</u>
4. <u>De Museumfabriek</u>	28. <u>NEMO Science Museum</u>
5. <u>De Ontdekfabriek</u>	29. <u>Next Nature Museum</u>
6. <u>De Speelfabriek</u>	30. <u>Ontdekstation</u>
7. <u>De Spelerij-DeUitvinderij</u>	31. <u>Oude Sterrewacht Leiden</u>
8. <u>De Uitvindfabriek</u>	32. <u>Oyfo Techniekmuseum</u>
9. <u>Discovery Museum</u>	33. <u>Philips Museum</u>
10. <u>Eise Eisinga Planetarium</u>	34. <u>Rijksmuseum Boerhaave</u>
11. <u>GeoFort</u>	35. <u>Science LinX</u>
12. <u>Haarlemmermeermuseum De Cruquius</u>	36. <u>ArtEra (Science Gallery Rotterdam)</u>
13. <u>Het Natuurhistorisch</u>	37. <u>Sonnenborgh-museum en sterrenwacht</u>
14. <u>Hunebedcentrum</u>	38. <u>Space Expo</u>
15. <u>Maritiem Museum</u>	39. <u>Spoorwegmuseum</u>
16. <u>Museon-Omniversum</u>	40. <u>Technopolis*</u>
17. <u>Museum De Bastei</u>	41. <u>Terra Maris</u>
18. <u>Museum Batavialand</u>	42. <u>Teylers Museum</u>
19. <u>Museum Joure</u>	43. <u>TU Delft Science Centre</u>
20. <u>Museum Speelklok</u>	44. <u>UMU</u>
21. <u>Museum Zaanse Tijd</u>	45. <u>Universiteitsmuseum Groningen</u>
22. <u>Natura Docet</u>	46. <u>Waag Futurelab</u>
23. <u>Naturalis Biodiversity Center</u>	47. <u>Watersnoodmuseum</u>
24. <u>Natuurmuseum Brabant</u>	48. <u>Zuiderzeemuseum</u>

*Steunlid: onze steunleden zijn non-profit, missiegedreven organisaties die inhoudelijk verwante doelen nastreven en middelen inzetten als VSC-leden. Steunleden beschikken vaak niet over een locatie, waardoor de leden niet worden meegenomen in de bezoekerscijfers.

[Naar de interactieve kaart >](#)

Het VSC-bureau

De VSC is een vereniging met ANBI-status en ontvangt onder meer subsidie van het ministerie van OCW voor de versterking van de sector. Het verenigingsbureau bestond in 2024 uit vier medewerkers.

Het jaar 2024 was het vierde jaar voor Menno Tummers (1,0 FTE) als directeur van de VSC. Anne Knappe werkte 28 uur per week (0,78 FTE) als communicatieadviseur. Marianne Benning (0,8 FTE) nam eind januari 2024 afscheid als manager van het ledennetwerk en projectleider van Samenwerken aan Talentontwikkeling in Leerecosystemen. Nadine Aafjes (0,9 FTE) volgde Marianne op als community manager voor 32,4 uur per week.

Ester Stoelinga (0,9 FTE) trad op 10 juni 2024 in dienst als programmamanager WNT-educatie. Helaas heeft zij maar kort bij de VSC gewerkt. Begin oktober meldde zij zich ziek wegens persoonlijke omstandigheden en op 31 december verliet ze de VSC, in wederzijds goed overleg. De personeelsbezetting over 2024 bedroeg 2,9 FTE.

VSC-bureau op de feestelijke VSC-jubileumdag op 20 januari 2025. Fotografie: Jessie Kamp

Het bestuur

Het bestuur van de VSC is eindverantwoordelijk voor de visie, strategie, beleid, bedrijfsvoering en de resultaten van de VSC. Het bestuur staat de directeur met raad en daad terzijde. De directeur is verantwoordelijk voor het uitdragen en uitvoeren van het beleid en de aansturing van de medewerkers van de VSC. De VSC kent een onbezoldigd bestuur dat de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie toepast en aan de VSC-leden regelmatig verantwoording aflegt.

Directeurendiner bij Museum Speelklok op 18 april 2024. Fotografie: Pim Paddenburg.

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestaat uit directie- of MT-leden van de aangesloten leden en een onafhankelijk voorzitter. Op 31 december 2024 kende het bestuur de volgende samenstelling:

- Wimar Jaeger, voorzitter (onafhankelijk)
 - Fiona Zachariasse, penningmeester (directeur-bestuurder Natuurmuseum Brabant)
 - Amito Haarhuis, bestuurslid (directeur-bestuurder Rijksmuseum Boerhaave)
 - Julia Vytupil, bestuurslid (plaatsvervangend directeur bij Beeld & Geluid)
 - Astrid Hertog, bestuurslid (directeur-bestuurder Erfgoedpark Batavialand)
- Wimar Jaeger en Amito Haarhuis vormden samen de remuneratiecommissie.

Het rooster van aftreden en de nevenfuncties van bestuursleden staan vermeld op de website van de VSC.

Bestuursvergaderingen

Voor het VSC-bestuur was 2024 een feestelijk jaar vanwege het 25-jarig jubileum. Dit jaar stond ook in het teken van de verdere verdieping van onze goede relatie met onze leden en de intensivering van onze plannen voor WNT-educatie. Naast de ALV in het voorjaar en najaar werden 5 reguliere bestuursvergaderingen gehouden. Daarnaast werd er 1 heidag gehouden en waren er regelmatig bilaterale overleggen tussen de voorzitter en de directeur.

Arbeidsvoorwaarden

Sinds 2023 volgt de VSC de Museum CAO. We stimuleren de medewerkers van het bureau zich te ontwikkelen en hebben de laatste puntjes op de “i” gezet waar het gaat om de regelingen die bij een goed georganiseerd bureau horen.

Vertegenwoordiging en netwerk

Het bestuur heeft de vereniging (mede)vertegenwoordigd in diverse organisaties, zoals bij:

- Ecsite
- NWO
- ministerie van OCW

Met name de vernieuwde verhouding met het ministerie is bijzonder positief. Het ministerie heeft onze sector als ‘cross-over tussen wetenschap, onderwijs en cultuur’ beter leren kennen. Kennis die hopelijk tot nog verdere waardering en samenwerking zal gaan leiden.

Als opvolging van de succesvolle bezoeken van en aan diverse politici en de Tweede Kamer, hebben wij de vaste Kamercommissie op meerdere momenten op de hoogte gehouden van ons wel en wee en kijk op belangrijke ontwikkelingen voor onze sector.

De VSC leverde een inhoudelijke bijdrage aan de ontwikkeling van het Nationaal Expertisecentrum voor Wetenschap en Samenleving (NEWS) en zal in de verdere ontwikkeling van dit expertisecentrum zowel bestuurlijk als inhoudelijk de samenwerking zoeken.

Directeurendiner bij Museum Speelklok op 18 april 2024. Fotograaf: Pim Paddenburg.

3

Activiteitenoverzicht 2024

Ook in 2024 zijn de activiteiten van de VSC ingedeeld op basis van de drie strategische hoofdlijnen uit het meerjarenbeleidsplan 2022-2025. Namelijk:

1. Het **maatschappelijk belang** via programma's die bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken en publieke betrokkenheid;
2. Het **collectieve belang** door samenwerking, belangenbehartiging en gezamenlijke communicatie;
3. Het **individuele belang** van leden door ondersteuning en kennisdeling.

Na twee jaar met veel aandacht voor wetenschapscommunicatie richtte de VSC zich in 2024 nadrukkelijker op wetenschapsonderwijs en de zichtbaarheid van de leden en de sector als geheel.

In totaal zijn 16 activiteiten en projecten afgerond, 13 lopen nog door en 4 zijn er uitgesteld naar 2025/2026 i.v.m. beperkte menskracht en krappe begroting. Zeker gezien de krappe bezetting in 2024 met 2,9 FTE in het VSC-team en het vertrek van Marianne Benning en het onvoorziene wegvallen van Ester Stoelinga is dit toch een resultaat om trots op te zijn! Dank aan de medewerkers voor hun inzet.

De speerpunten 2024:

- De Nationale Wetenschapscommunicatiedag
- WNT-educatie, o.a. met vervolg op Leerecosystemen
- Het 25-jarig jubileum van de VSC
- Nieuwe visuele identiteit en website
- Ledenbinding en kennisdeling, via bijeenkomsten, netwerken en gezamenlijke projecten

Het maatschappelijk belang

Met het gezamenlijk wekken van enthousiasme en nieuwsgierigheid voor wetenschap, natuur en techniek en met geloofwaardige communicatie en educatie richting het brede publiek via de leden wil de VSC het begrip voor wetenschap vergroten en het fundament in de samenleving versterken. In 2024 organiseerden we de volgende projecten / activiteiten.

De Nationale Wetenschapscommunicatiedag

Op 14 oktober 2024 vond de derde editie van de Nationale Wetenschapscommunicatiedag plaats, met ruim 500 deelnemers uit wetenschapscommunicatie en -journalistiek.

De VSC is samen met de NWO hoofdorganisator. Deze structurele inzet vraagt flink wat tijd en capaciteit van het bureau, maar sluit nauw aan bij onze missie om wetenschap en samenleving dichterbij elkaar te brengen. Het verstevigt de positie van onze leden als publieksgerichte spelers en draagt bij aan een sterke, inclusieve gemeenschap voor wetenschapscommunicatie. Meer info en terugblik is te vinden op de [website van de NWD](#).

WNT-educatie en vervolg op Leerecosystemen

In 2024 werkte de VSC, samen met leden en partners, aan een gedeeld programma voor buitenschoolse WNT-educatie.

De vele gesprekken met het veld onderstreepten de behoefte aan structurele samenwerking en een robuuste educatieve infrastructuur. Het nieuwe WNT-educatieplan bouwt voort op ons eerdere traject rond leerecosystemen ([zie: inventarisatierapport-leren-waar-nieuwsgierigheid-ontstaat-onderzoek-naar-leereco.pdf](#)).

Ondanks personele wisselingen werden toch belangrijke stappen gezet. Dit doen we onder andere in aansluiting op het initiatief 'Bruggen Bouwen', en in de context van de Groeifondsaanvraag Techkwadraat in nauw overleg met PTvT. In 2024 is ons bestuurslid Fiona Zachariasse aangesloten bij de werkgroep ondersteuningsstructuur onderwijs binnen [Collectief Natuurinclusief](#).

Wetenschapsmusea en science centers zijn stevig geworteld in hun regio en omarmen maatschappelijke thema's actief. Minstens 26 VSC-leden waren in 2024 actief met projecten in het sociale domein of de lokale omgeving.

Een paar voorbeelden die eruit springen:

- **Museum Batavialand** organiseerde streetart-workshops, lezingen, creatieve en ambachtelijke sessies met buurtbewoners
- **Museum De Bastei** zette scholenprojecten op rond vergroening en biodiversiteit.
- **De Ontdekfabriek** organiseerde Zomerschool040 voor kinderen met een taalachterstand.
- **De Uitvindfabriek** startte TATOE – een talentenatelier waar jongeren hun skills kunnen ontdekken en ontwikkelen.
- **Discovery Museum** bood workshops voor senioren om hun digitale weerbaarheid te vergroten.

Techkwadraat: ruimte voor brede samenwerking in technologieonderwijs

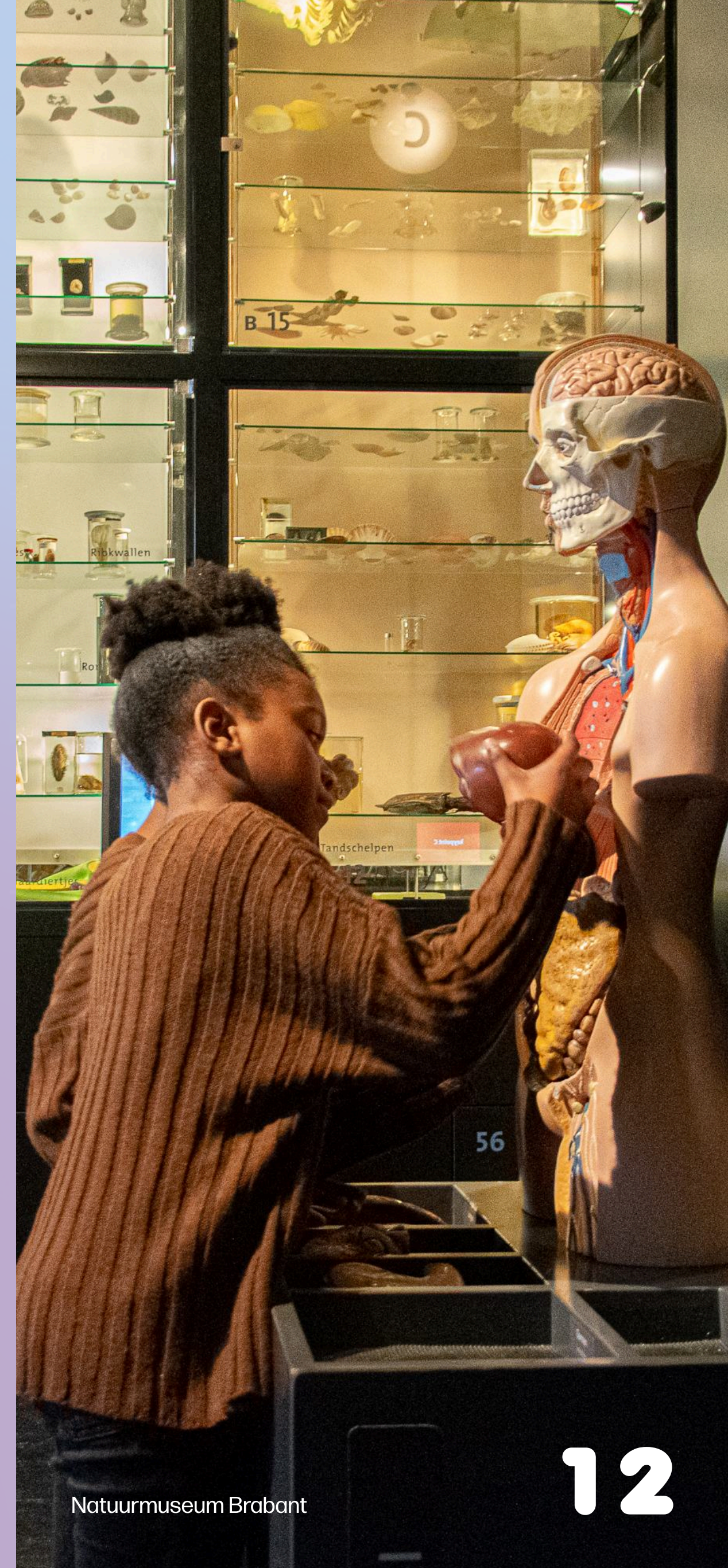
In 2024 ging het programma Techkwadraat officieel van start, gericht op sterkere samenwerking tussen scholen en buitenschoolse leeromgevingen. Het doel is om in elke regio een netwerk van samenwerkende partijen op te bouwen die elkaar versterken in hun educatieve missie.

De VSC was actief betrokken bij de regionale en landelijke aftrap, zo was de VSC aanwezig bij 5 regionale startbijeenkomsten, bij 1 landelijke kennissessie en meerdere online vragenmomenten. De VSC informeerde leden doorlopend over de kansen om aan te haken. Dankzij de inzet van de VSC wordt technologie in het programma breed opgevat – van techniek en wetenschap tot kunst, erfgoed en natuur.

Bruggen bouwen tussen Onderwijs en Educatie

In samenwerking met NietStapelenMaarVervangen initieerde de VSC in 2023 de reeks van drie bijeenkomsten over Bruggen bouwen tussen Onderwijs en Educaties, gericht op betere systeemafstemming tussen funderend onderwijs en educatieve initiatieven.

De gesprekken met OCW, onderwijsraden, koepels en stakeholders leidden tot een vervolgbijeenkomst op 8 februari 2024 bij Museon, georganiseerd door VSC en OCW. In werkgroepen is gestart met de uitwerking van een transitie naar meer vraag gestuurde samenwerking binnen het educatieve veld. Deze positie versterkt zichtbaarheid en relevantie van de VSC binnen beleidsontwikkeling op het snijvlak van binnen- en buitenschools leren.

Podium voor de wetenschap

Bij de VSC-leden komt het publiek in aanraking met de wetenschap, natuur en technologie, zowel online, in het museum, met de schoolklas als op andere (bijzondere) plekken. De VSC wil daarom een belangrijke en verbindende partij zijn die wetenschappers en VSC-leden bij elkaar brengt.

In 2024 deden we dat onder meer met onderstaande activiteiten:

Op 1 mei 2024 vond Expeditie Next plaats in Zutphen. Ruim 6.000 bezoekers ontdekten wetenschap via tentoonstellingen en activiteiten van diverse VSC-leden, waaronder het VSC-Verwondermuseum in een voor de gelegenheid aangekleed historisch pandje in de binnenstad.

Tijdens het Weekend van de Wetenschap op 5 en 6 oktober openden 37 VSC-leden hun deuren voor jong en oud. Door het hele land werden speciale activiteiten georganiseerd die bezoekers de kans boden om wetenschap van dichtbij te ervaren.

Deze evenementen laten zien hoe de sector bijdraagt aan een beter begrip van wetenschap in de samenleving en het vergroten van de zichtbaarheid van onze leden. De VSC is structureel betrokken bij de organisatie en denkt actief mee over de rol van de leden.

Trainingsdag Diversiteit en Inclusie in Naturalis op 20 maart 2024. Fotograaf: Pim Paddenburg

Trainingsdag Diversiteit en Inclusie in Naturalis op 20 maart 2024. Fotograaf: Pim Paddenburg

Expeditie Next 2024 in Zutphen

Diversiteit & Inclusie

De VSC en haar leden blijven zich ontwikkelen op het gebied van diversiteit, toegankelijkheid, gelijkwaardigheid en inclusie (D&I).

In 2024 waren we betrokken bij of initiatiefnemer van:

- Actiegroepen: Ondersteuning van ontmoeting en kennisdeling tussen VSC-leden.
- Trainingsdag Diversiteit & Inclusie: Landelijke bijeenkomst op 20 maart 2024 bij Naturalis, inclusief introductie van de Europese KADElloscope-tool om projecten inclusiever te maken.
- IMOVE-project: Afronding van het Europese D&I-project, met tool, trainingsmateriaal en whitepaper; inzet landelijk gepland voor 2025 en daarna.
- MULTI-STEM-project: Doorlopende betrokkenheid bij onderzoek naar meertaligheid in STEM-onderwijs.

Hiermee biedt de VSC leden handvatten, kennis en een netwerk om D&I concreet te vertalen naar hun eigen praktijk.

Het **collectieve** belang

Met gezamenlijke positionering, lobby en belangenbehartiging voor het collectief van VSC-leden zijn wij in staat om de leden en onze stakeholders als 'sector' op de kaart te zetten. In samenwerking met belanghebbenden in wetenschapscommunicatie en -educatie vormen wij een platform richting publiek en wetenschap.

Jubileumjaar: 25 jaar VSC

In 2024 bestond de VSC 25 jaar, een mijlpaal die we vierden door onze bestaande activiteiten een feestelijke impuls te geven.

Hoogtepunten waren het VSC-directeurendiner op 18 april, waar oud-bestuursleden, oud-medewerkers en huidige directeuren samenkwamen, en de extra feestelijke VSC-ledendag op 20 januari 2025, met ook partners van buiten de vereniging.

De geplande jubileumreis kon door volle agenda's niet doorgaan, maar we brachten

toch een speels jubileumelement naar al onze leden: de VSC-verwonderthee-prijsvraag. Het winnende team van Artis kreeg in december een feestelijke taart, persoonlijk bezorgd door het VSC-team.

Ons jubileumjaar bood ook de kans om de VSC zichtbaarder te maken. We introduceerden onze nieuwe huisstijl en lanceerden de Wonderzoeker-film opnieuw als ode aan de verwondering. Zo werd het jubileum niet alleen een moment van terugkijken, maar ook een stap vooruit, samen op weg naar de volgende 25 jaar.

2024 was ook voor verschillende leden een feestelijk en bijzonder jaar: ·

- **ARTIS-Micropia** – vierde het 10-jarig bestaan van het enige microbenmuseum ter wereld.
- **De Ontdekfabriek** – bestond 15 jaar en markeerde dit met een feestelijk programma.
- **GeoFort** – vierde haar 12,5 jarige jubileum.
- **Maritiem Museum Rotterdam** – bereikte de indrukwekkende mijlpaal van 150 jaar.
- **Museon-Omniversum** – vierde haar 160-jarig bestaan.

Muziek op de VSC-jubileumdag bij GeoFort op 20 januari 2025. Fotograaf: Jessie Kamp.

De VSC-jubileumdag bij GeoFort op 20 januari 2025. Fotograaf: Jessie Kamp

De feestelijke jubileumtaart voor Artis, winnaar van de verwonderthee-prijsvraag.

Gezamenlijke positionering: 'De Wonderzoeker'

In het jubileumjaar verkenden we de mogelijkheden van een gezamenlijke positionering rond De Wonderzoeker, als verbindend thema voor wetenschap- en technologie-educatie.

Het concept sluit aan bij gedeelde waarden als verwondering en nieuwsgierigheid en biedt kansen om de zichtbaarheid van onze sector te vergroten. Tegelijkertijd bleek dat niet alle leden zich erin herkennen, omdat veel instellingen hun eigen programma's en profielen hebben. Dit maakt het wat lastig gezamenlijk rond de Wonderzoeker naar buiten te treden. De inzichten uit deze verkenning vormen een waardevolle basis voor vervolgstappen in 2025.

Lobby en public affairs

In 2024 zette de VSC zich in voor de collectieve belangen van haar leden in Den Haag.

We brachten in april een brief uit aan drie bewindspersonen over de stagnatie rond NEWS en de financieringsuitdagingen voor veel leden. Daarnaast werkten we samen met de Museumvereniging rond de kabinetsplannen voor een structurele BTW-verhoging. Ons lobbywerk wordt vanaf 2025 voortgezet met een nieuwe aanpak, na het vertrek van onze vaste lobbyist.

Fondsenwerving en programmatische ontwikkeling

In 2024 lag de focus op het ontwikkelen van een WNT-educatieprogramma met extra financiering.

Door personele vertraging kon fondsenwerving pas later worden opgepakt, wat de uitvoering van het programma beïnvloedde. In 2025 zetten we dit traject voort met een tijdelijke projectleider en bereiden we nieuwe aanvragen voor, onder meer in samenwerking met ASML, om bij te dragen aan wetenschap- en technologie-educatie voor jongeren.

Nieuwe visuele identiteit en website

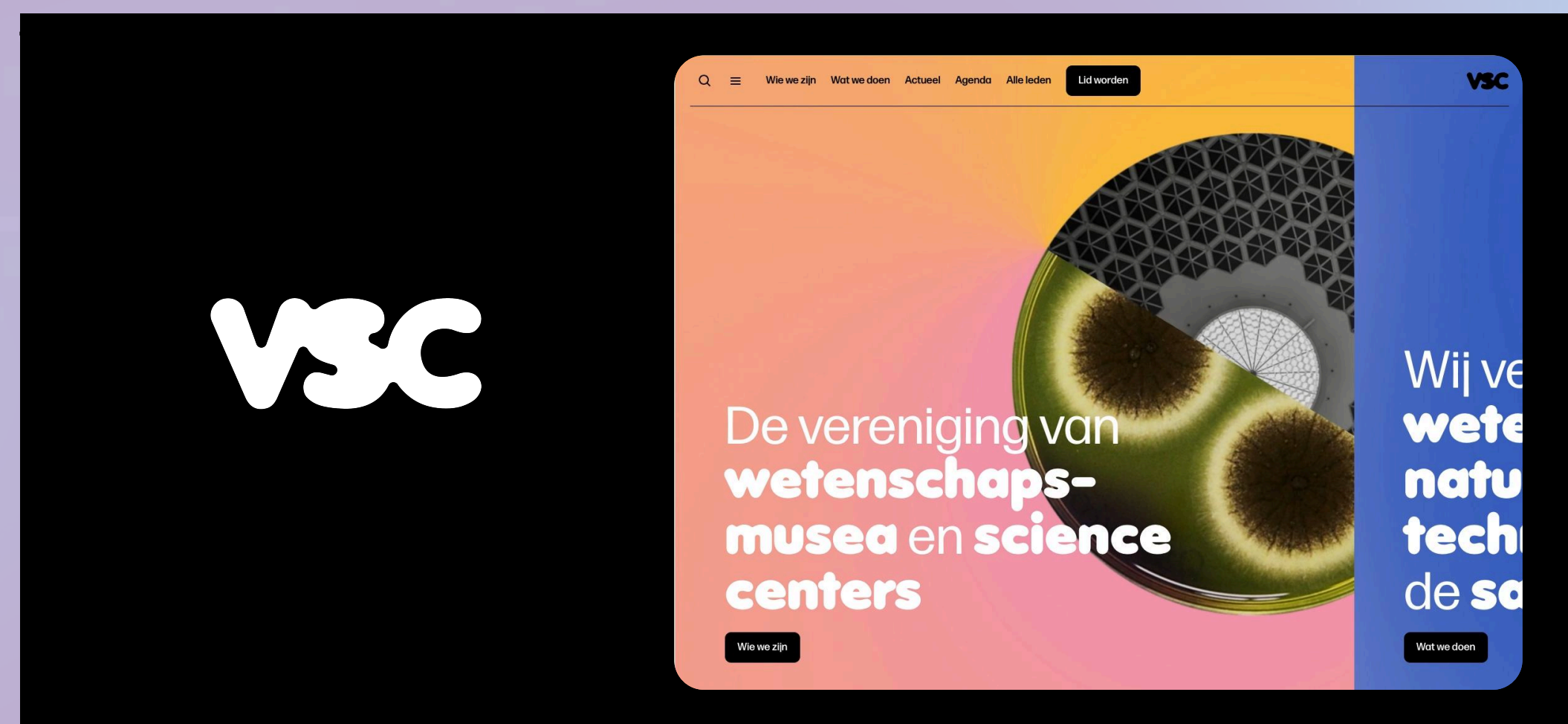
In 2024 kreeg de VSC een geheel nieuwe visuele identiteit en website, waarmee we onze zichtbaarheid en positionering versterkten.

Deze stijl, geïnspireerd op verwondering en verbinding, sluit aan bij de identiteit van onze leden zoals verwoord in de korte film De Wonderzoeker.

Ontwerpbureau Multitude vertaalde dit in een dynamische huisstijl: een vloeiend logo dat verbondenheid symboliseert, lenzen waarin objecten samenkomen, fotografie van actieve bezoekers, en typografie die techniek en vakmanschap uitstraalt. Iconische ledenlocaties krijgen een podium, kleuren en beeld brengen energie en ontdekking tot leven

Leden waren actief betrokken: ze gaven feedback op de stijl en leverden beeldmateriaal dat nu op de website en in de huisstijl terugkomt, waardoor de identiteit van de VSC en haar leden zichtbaar en tastbaar wordt.

>> Lees meer over de nieuwe huisstijl en website: Dit is de nieuwe VSC-huisstijl - VSC

Het **individuele** belang

Het samenspel tussen de VSC en de leden zorgt voor uitwisseling, netwerk, binding, kennisdeling en samenwerking, waardoor individuele instellingen vaardiger, kundiger en wijzer worden. Daarmee versterken we onze sector en bouwen we impliciet aan de VSC als kwaliteitsmerk. Veel van onze voornemens uit het jaarplan 2024 zijn uitgevoerd.

VSC-ledenbijeenkomsten in 2024

- 29 januari 2024 VSC-inspiratiebezoek, Eise Eisinga Planetarium (35 deelnemers)
- Maart 2024 Maand van het Meekijken (in het hele land bij bijna alle leden, meer dan 50 meekijkers)
- 20 maart 2024 Trainingsdag Diversiteit & Inclusie bij Naturalis (90 deelnemers)
- 18 april 2024 VSC-directeurendiner jubileumeditie bij Museum Speelklok (60 deelnemers)
- 1 mei 2024 VSC-Verwondermuseum bij Expeditie Next in Zutphen (samen met zes VSC-leden)
- 21 mei 2024 Tinker training bij en in samenwerking met NEMO (24 deelnemers)
- 6 juni 2024 Dutch Drinks @Ecsite, Ljubljana Slovenië (40 deelnemers)
- 25 juni 2024 VSC-inspiratiebezoek, Discovery Museum: ETEC (35 deelnemers)
- 5 en 6 oktober Weekend van de wetenschap (deelname door 38 leden)
- 14 oktober 2024 3e Nationale Wetenschapscommunicatiedag (530 deelnemers)
- 13 november 2024 Najaars-ALV en afscheid Peter de Haan Museon-Omniversum (32 deelnemers)
- 10 december 2024 Online overleg met directies over BTW en prijsbeleid
- 20 januari 2025 VSC-jubileumdag 25 jaar in Geofort - uitgestelde 2024 editie (ruim 100 deelnemers)

Op 18 april 2024 vond de voorjaars-ALV plaats in Museum Speelklok met 32 van de 45 leden aanwezig (71%). Op 13 november volgde de najaars-ALV bij Space Expo met 23 leden (51%). Het bestuur waardeert de hoge betrokkenheid van de leden, zeker in het najaar zonder ledendag. In april lag de focus op WNT-educatie en Techkwadraat, in november op de gezamenlijke impact van de leden en de presentatie van de nieuwe visuele identiteit en website.

De VSC-jubileumdag bij GeoFort op 20 januari 2025.
Fotograaf: Jessie Kamp

De VSC-jubileumdag bij GeoFort op 20 januari 2025.
Fotograaf: Jessie Kamp

Inspiratiebezoek Eise Eisinga Planetarium (29 januari 2024)

Liefst 35 VSC-collega's bezochten het UNESCO-werelderfgoedplanetarium in Franeker. Ze kregen een interactieve rondleiding en genoten van een creatieve spoken word-performance (zie bijlage), en namen afscheid van collega Marianne Benning op een feestelijke manier.

Maand van het Meekijken (maart 2024)

Tijdens de jaarlijkse Maand van het Meekijken openden wetenschapsmusea en science centers hun deuren voor collega-educatoren. In 2024 namen 46 organisaties deel met in totaal meer dan 50 meekijkbezoeken, waarin kennis werd uitgewisseld en inspiratie werd opgedaan. De VSC organiseert dit samen met de Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties (SNNC) en onderzoekt mogelijkheden voor intensievere samenwerking, zoals een landelijke trainingsdag voor educatoren en vrijwilligers.

Directeurendiner jubileumeditie (18 april 2024)

VSC-directeuren, oud-bestuurders en stakeholders kwamen samen bij Museum Speelklok voor een feestelijk diner, muzikale rondleiding en kennisquiz. Het diner bood ruimte voor reflectie op het verleden en vooruitblikken naar de toekomst.

Inspiratiebezoek Discovery Museum, Einstein Telescope Education Centre (ETEC) (25 juni 2024)

35 VSC-collega's bezochten het nieuwe ETEC bij Discovery Museum in Kerkrade. Inclusief rondleiding, panelgesprek en netwerkmoment met Limburgse vlaai in het Discovery Café.

VSC-jubileumdag bij Geofort (20 januari 2025)

Ruim 100 deelnemers vierden het 25-jarig bestaan van de VSC met interactieve sessies, rondleidingen en muziek. Het thema was: "een nieuw hoofdstuk", de aanwezigen beoordeelden de dag met een 7,8.

VSC-inspiratiebezoek, Eise Eisinga Planetarium op 29 januari 2024

Dutch Drinks op Ecsite in Ljubljana op 6 juni 2024

Inspiratiebezoek Discovery Museum: ETEC op 25 juni 2024

VSC-programmaraad geeft de activiteiten vorm

Ook in 2024 heeft de VSC-programmaraad weer actief meegedacht over onze bijeenkomsten en activiteiten: in totaal waren er vijf online programmaraad overleggen. De VSC-programmaraad vormt een brede afspiegeling van de leden.

Programmaraad op bezoek bij Sonnenborgh in voorjaar 2025.

In 2024 zag de samenstelling van de programmaraad er als volgt uit:

1. Ariska Bonnema, medewerker Educatie, Eise Eisinga Planetarium (Franeker)
2. Daniëlle Dekker, programmamaker presentatie & maakhub, TU Delft Science Centre
3. Esther Hamstra, senior programmamaker, Presentatie & Collectie NEMO (Amsterdam)
4. Gert-Jan van Rijn, conservator/ educator, Museon-Omniversum (Den Haag)
5. Giovanni Stijnen, directeur, Sonnenborgh museum en sterrenwacht (Utrecht)
6. Hans Hooijmaijers, directeur, De Bastei (Nijmegen)
7. José de Wit, programmamaker familie-activiteiten, UMU (Utrecht)
8. Loes Schippers, educator, De Museumfabriek (Enschede)
9. Maaike Muller, programmamanager public engagement, Aletta Jacobs School of Public Health (Groningen)
10. Maartje Mutsaers, directeur, Ontdekstation (Tilburg)
11. Mariska Stoevenbelt, marketing & communicatie, Oyfo (Hengelo) (tijdelijk)
12. Sandra van der Westen, directeur, Terra Maris (Oostkapelle)
13. Tim van Wessel, coördinator kennis- & herinneringscentrum, Watersnoodmuseum (Ouwerkerk)
14. Vilja Bemelen, medewerker collectie en erfgoed, Discovery Museum (Kerkrade)

Netwerk en vertegenwoordiging

Ook in 2024 heeft de VSC de leden vertegenwoordigd bij wetenschappelijke, educatieve en culturele stakeholders.

Met de Museumvereniging staat iedere twee maanden collegiaal directieoverleg over strategische en praktische zaken op de agenda, zoals op het gebied van lobby, D&I, duurzaamheid/ klimaat en samenwerking.

Eind 2024 werd de VSC uitgenodigd om lid te worden van de Federatie Cultuur, de club van alle culturele werkgeversverenigingen, zoals de VSCD, NAPK, VOB, Cultuurconnectie en de Museumvereniging.

Namens de VSC nam directeur Menno Tummers plaats in diverse commissies, netwerken en andere gremia:

- Stuurgroep: Nationale Wetenschapscommunicatie Dag
- Bruggen Bouwen educatie & onderwijs (LNV, RVO, NietStapelenMaarVervangen)
- Overleg Wetenschap- en techniekeducatie met PTVT, C3, VHTO, VO/HO-netwerken
- Doorbrekers netwerk van practitioners in techniekeducatie
- Deelname onderzoek Twijnstra Gudde naar Natuur- en duurzaamheidseducatie
- Kennisgroep Techkwadraat
- Adviescommissie Multistem
- Ecsite: National Networks Meeting (tweemaandelijks)
- Diversci: community of practice Diversity & Inclusion
- Nationaal Outreach Overleg Betadecanen (NOO)
- STEM22: platform bètaonderwijs
- Klimaat-Initiatief Nederland
- Klankbordgroep Natuur om de Hoek (Leiden Naturalis)

4

Data uit de sector

De VSC is verheugd over de 5,9 miljoen bezoekers die de wetenschapsmusea en science centers in 2024 bezochten. Het betreft zelfs een lichte stijging t.o.v. 2023. Mede dankzij de uitbreiding met drie nieuwe leden.

We hielden rekening met een lichte daling, omdat de warme, zonnige zomer van 2024 minder museumbezoek bracht dan de koelere zomer van 2023, die juist ideaal museumweer bood en daardoor hogere bezoekersaantallen kende.

VSC-leden laten zien hoe technologie bezoekers activeert en inspireert. Nieuw in 2024:

Ai: de expo, Discovery Museum:

Bezoekers experimenteren met AI en ontdekken toepassingen en ethische vragen.

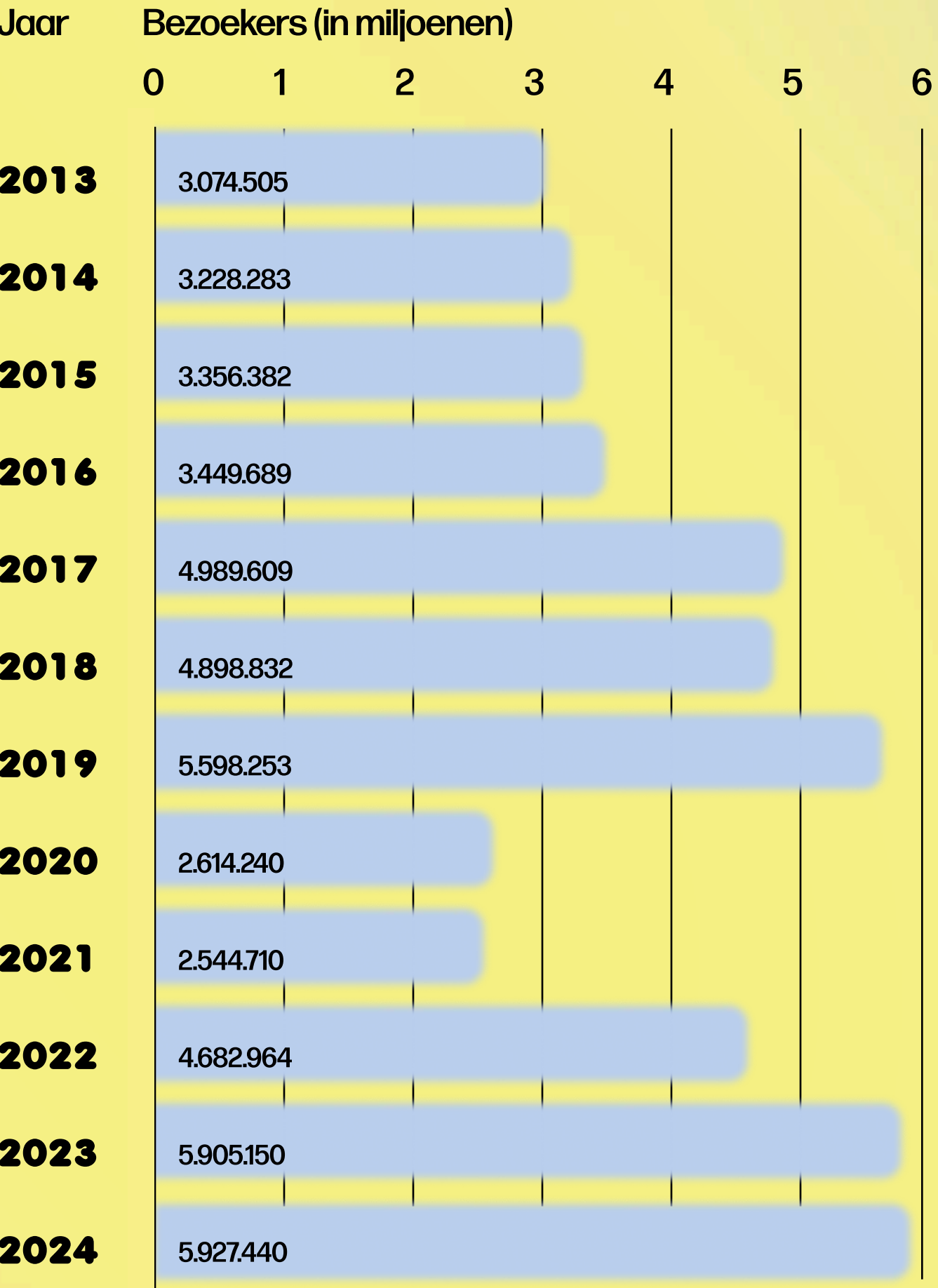
Digital Wellness Center, Next Nature Museum:

Interactieve installaties laten zien hoe technologie bijdraagt aan welzijn en rust.

Bezoekersaantallen

Totaal bezoekerscijfers VSC-leden

Wie is de bezoeker?

De belangrijkste doelgroep van de VSC-leden gezinnen met kinderen (8 tot 12 jaar), in uiteenlopende samenstellingen. Veel musea bieden een gelaagd programma dat vooral kinderen aanspreekt, maar waarin ouders en verzorgers ook iets nieuws ontdekken.

Bezoeken in schoolverband

Onderwijs vormt een tweede belangrijke doelgroep: van kleuters tot universitair studenten; zo volgen jaarlijks honderdduizenden leerlingen onderwijsprogramma's op locatie.

Schoolbezoeken bieden de kans om een diversere groep kinderen te bereiken, waaronder ook zij die met hun ouders misschien minder snel een museum of science center zouden bezoeken.

In 2024 gingen ongeveer 464.092 jongeren (<18 jaar) in schoolverband op bezoek; het werkelijke aantal is vermoedelijk hoger, omdat niet alle leden dit kunnen onderscheiden.

Breed publiek en niet-bezoekers

Daarnaast bereiken VSC-leden een uiteenlopend publiek, dat verschilt per instelling: van een oudere doelgroep (50+) en toeristen tot cultuurliefhebbers en wetenschapskenners. Sommige musea richten zich expliciet op oudere bezoekers of juist op jongvolwassenen.

Ook verhuurt een aantal leden hun locatie als eventlocatie. Steeds meer leden zetten zich bovendien in om ook de niet-bezoeker te bereiken, via samenwerkingen in de wijk, outreach-projecten en online activiteiten.

Veel exposities stimuleren actief leren en creatieve ontdekkingen, vooral voor kinderen en jongeren. Nieuw in 2024:

Plons! De toekomst van de zee, Maritiem Museum: Kinder-doe-tentoonstelling over maritiem en duurzaam denken.

Young Creatives, De Ontdekkabriek: Creatieve workshops buiten schooltijd voor jongeren.

Technium, NEMO: Op deze geheel vernieuwde verdieping opende NEMO in 2024 deze ontdekexpo over de technologie en techniek in ons dagelijks leven, waarin bezoekers zelf kunnen experimenteren en ervaren.

Ondanks stabiel gemiddelde bezoekerscijfers, toch ook zorgen

De bescheiden daling in bezoekersaantallen is bij 2/3 van onze leden zeker een aandachtspunt. Waar maken onze leden zich verder zorgen over?

1. Financiële toekomst is onzeker

- Fluctuatie in of uitblijven van subsidies/fondsen.
- Energie- en personeelskosten stijgen harder dan inkomsten.
- Bezoekinkomsten zijn essentieel voor exploitatie, maar compenseren dit onvoldoende.

2. Structurele kwetsbaarheid

- Afhankelijkheid van een beperkt aantal partners of inkomstenbronnen.
- Beperkt personeelsbestand of veel vrijwilligers, waardoor professionalisering hapert.
- Geen of onvoldoende middelen voor vernieuwing van aanbod.

3. Vragen over toekomstgerichtheid en relevantie

- Zorgen of aanbod voldoende blijft aansluiten bij nieuwe generaties.
- Angst om minder betekenisvol te worden in onderwijs of samenleving.
- Behoefte aan samenwerking, maar geen tijd of middelen om dat actief te doen.

In 2026 is er sprake van het zogenaamde (gemeentelijk) ravijnjaar, en zijn er alweer gemeenteraadsverkiezingen die kunnen zorgen voor extra onzekerheid.

Samenwerking tussen leden

Een van de belangrijkste redenen waarom organisaties lid willen worden van de VSC is voor de verbinding die dit netwerk biedt. De lijntjes zijn kort, zowel grote als kleine instellingen kunnen samen optrekken. De verschillende VSC-bijeenkomsten geven medewerkers van VSC-leden de kans elkaar te ontmoeten, en daar maken zij ook dankbaar gebruik van.

Buiten deze ledenbijeenkomsten om, werkten VSC-leden in 2024 op uiteenlopende manieren met elkaar samen. Van intensieve co-creatie binnen projecten tot informele kennisuitwisseling en deelname aan landelijke campagnes zoals het Weekend van de Wetenschap. Hoewel het niet voor elk lid geldt, geven velen aan elkaar buiten de VSC-evenementen te vinden.

Tentoonstellingen maken wetenschap en natuur tastbaar en relevant voor een breed publiek. Nieuw in 2024:

Triceratops - De Kudde, Naturalis:

Interactieve familietentoonstelling met een kudde triceratopsen.

Meer dan je label, UMU:

Over ADHD, autisme en identiteit, met kunst en ervaringskennis.

Oud-Land, Batavialand

Over de prehistorie van Flevoland.

Triceratops - De Kudde in Naturalis.
Fotograaf: Mike Bink.

Dialogoog over wetenschap en samenleving:

Museon-Omniversum, Naturalis en Sonnenborgh: In het kader van het NWO-project 'Schurende Theaterdialogen' zochten Museon-Omniversum, Naturalis en Sonnenborgh elkaar op rond de vraag hoe musea maatschappelijke thema's en controverses bespreekbaar kunnen maken. De instellingen deelden inzichten over publieksbenadering, educatie en scenografie, en experimenteerden met vormen van dialoog en reflectie in hun tentoonstellingen.

[Lees meer >](#)

Naturalis en partnerinstellingen:

Naturalis werkte in 2024 samen met onder meer Ontdekstation, De Bastei, Het Natuurhistorisch, UMU, Teylers Museum, Museon, Museumfabriek en Natura Docet aan uiteenlopende programma's, van natuur- en techniekworkshops tot publieksactiviteiten zoals 'Triceratops in de bieb'. Zo ontstond een informeel netwerk van musea die elkaar versterken op het snijvlak van natuurhistorie en educatie.

[Lees meer >>](#)

Samenwerking in de regio:

De Museumfabriek en Oyfo voorgedragen voor BIS. De Museumfabriek in Enschede en Oyfo Techniekmuseum in Hengelo zijn door de Provincie Overijssel voorgedragen voor de BIS 2025-2028, de rijksfinanciering voor culturele instellingen. De twee musea werken samen aan het project 'Het Verhaal van Twente'. Met de BIS-subsidie kunnen ze hun collecties verder ontsluiten en nieuwe doelgroepen bereiken.

[Lees meer >>](#)

5

Financieel overzicht

2024 is het tweede jaar van onze directe subsidierelatie met het ministerie van OCW. Deze volgde uit de wens van VSC-leden en bestuur om financieel los te staan van NEMO, wat in 2022 resulteerde in een subsidie van €180.000. In 2023 werd een aanvullende subsidie van €110.000 door OCW toegekend, waarmee de basis-financiering grotendeels op orde kwam. Hierdoor konden we de arbeidsvoorwaarden aan laten sluiten op de Museum CAO en afstemmen op de Museum CAO en verdere professionalisering inzetten. Tegelijkertijd merkt de VSC de gevolgen van stijgende kosten, vooral in salarissen, waardoor de financiële ruimte in 2024 onder druk stond, met een bescheiden positief resultaat tot gevolg. Aanvullende fondsenwerving blijft daarom zeker noodzakelijk voor onze ambities en nieuwe plannen.

Kunst en design brengen verhalen en maatschappelijke thema's op een visuele manier tot leven. Nieuw in 2024:

Pijlers van hoop, Museon-

Omniversum: twee imposante installaties die tonen hoe we mens, materiaal en natuur weer in balans kunnen brengen.

Etende Buizen, Artis - Groote

Museum: Future-food-installatie over voedselvraagstukken en maakbaarheid van de mens.

Trijp en Felt Sense, Oyfo:

Historisch en hedendaags textielontwerp dat kunst en techniek verbindt.

Nationale Wetenschapscommunicatiedag 2024.
Fotograaf: Martin Hols.

Pijlers van Hoop in Museon-Omniversum.

Fotograaf: Jessie Kamp.

Fotograaf: Pim Paddenburg.

Begroting en realisatie

Verkorte weergave van de staat
van baten en lasten (in euro) uit de
jaarrekening 2024

BATEN VSC 2024

OCW-subsidie basistaken VSC	€ 309.000,00
Projectsubsidies en fondsen in 2024	€ 26.496,00
Contributie en bijdragen VSC-leden	€ 31.995,00
Nationale Wetenschapscommunicatiedag 2024	€ 144.435,00
TOTAAL	€ 511.926,00

LASTEN VSC 2024

Personeelskosten	€ 260.588,00
Bureau-en organisatiekosten	€ 52.511,00
Individueel belang	€ 16.945,00
Collectief belang	€ 36.896,00
Maatschappelijk belang	€ 20.493,00
Nationale Wetenschapscommunicatiedag 2024	€ 117.961,00
Positief resultaat	€ 6.532,00
TOTAAL	€ 511.926,00

6

Vooruitblik 2025 en verder

VSC in 2025 en verder

De 25ste verjaardag in 2024 markeerde een voor de VSC belangrijk moment in het bestaan. De VSC groeit als vereniging en nieuwe leden melden zich spontaan. De algemene bezoekcijfers laten zien dat het herstel na corona nu echt is afgerond. Onze VSC-leden worden bezocht door een breed en geïnteresseerd publiek dat qua omvang dit jaar lijkt te stabiliseren.

Toch is de situatie de komende jaren bepaald niet vrij van zorgen. Zo zullen de eigen inkomsten in veel musea onvoldoende blijken om de stijgende lasten in 2025/2026 te dekken. Daarvoor is extra ondersteuning nodig in de vorm van subsidies en fondsen, waar helaas niet veel ruimte te vinden is in tijden van financiële krapte. Als compensatie uitblijft kan dit de toegankelijkheid van met name de musea onder de VSC-leden bedreigen, zeker omdat veel leden de toegangsprijzen het afgelopen jaar al hebben verhoogd. Ruim een derde van onze leden heeft in 2024 moeten bezuinigen en een kwart heeft het jaar afgesloten met een negatief bedrijfsresultaat.

Om verdere verschraving binnen de sector te voorkomen, is het daarom van groot belang dat subsidies op zijn minst gelijke tred houden met de inflatie. Verder zullen onze leden hun creativiteit en ondernemerschap volop moeten aanspreken. Iets waaraan wij vanuit de vereniging met onze activiteiten en initiatieven aan bij zullen dragen, bijvoorbeeld door het belang van onze sector onder de aandacht te blijven brengen bij overheid en bedrijfsleven.

De VSC gaat nu het laatste jaar in van de beleidsperiode 2022-2025. Terwijl we dit jaarverslag publiceren, zijn we in voorbereiding voor ons beleidsplan 2026-2030. Daarin zullen we natuurlijk ook terugblikken. Wij waren in staat om nieuwe allianties aan te gaan, nieuwe initiatieven te ontwikkelen en te groeien. We willen graag alvast een paar wapenfeiten benadrukken:

1

We zijn blij dat we alweer de 4e editie van Nationale Wetenschapscommunicatiedag organiseren, samen met NWO. Dit keer bij ons VSC-lid het Spoorwegmuseum. Een dag die zich mag verheugen in een toenemende betekenis en populariteit!

2

We zijn trots op de start van het Nationaal Expertisecentrum voor wetenschap en samenleving (NEWS) in 2024. De samenwerking met NEWS heeft direct vorm gekregen in 2025 in de vorm van advies vanuit NEWS bij leden, en het gezamenlijk uitwerken van een plan om beter zicht te krijgen op wie ons wel en niet bezoeken.

3

Medio 2024 ronden we een internationaal project af (iMOVE) gericht op inclusie en toegankelijkheid in wetenschapscommunicatie. Wij ontwikkelden samen met vier EU-partners de D&I tool Kadeiloscope: een training/methode om organisaties te helpen diverse doelgroepen te bereiken en drempels te verlagen. Wij zetten ons D&I beleid voort.

4

In 2025 gaat de VSC van start met een expertisenetwerk voor WNT-educatie gericht op kennisdeling, inspiratie en meer collectieve aandacht en activiteiten voor inclusieve WNT-educatie, gericht op kinderen van 4 tot 18 jaar. We leren elkaar zo beter kennen en gaan nauwer samenwerken met elkaar en met externe partners (o.a. Techkwadraat) in WNT-educatie. Dit zou kunnen leiden tot een 'Verwondercoalitie' die binnen 5 tot 10 jaar moet leiden tot betere en meer inclusieve en toegankelijke infrastructuur voor WNT-educatie.

5

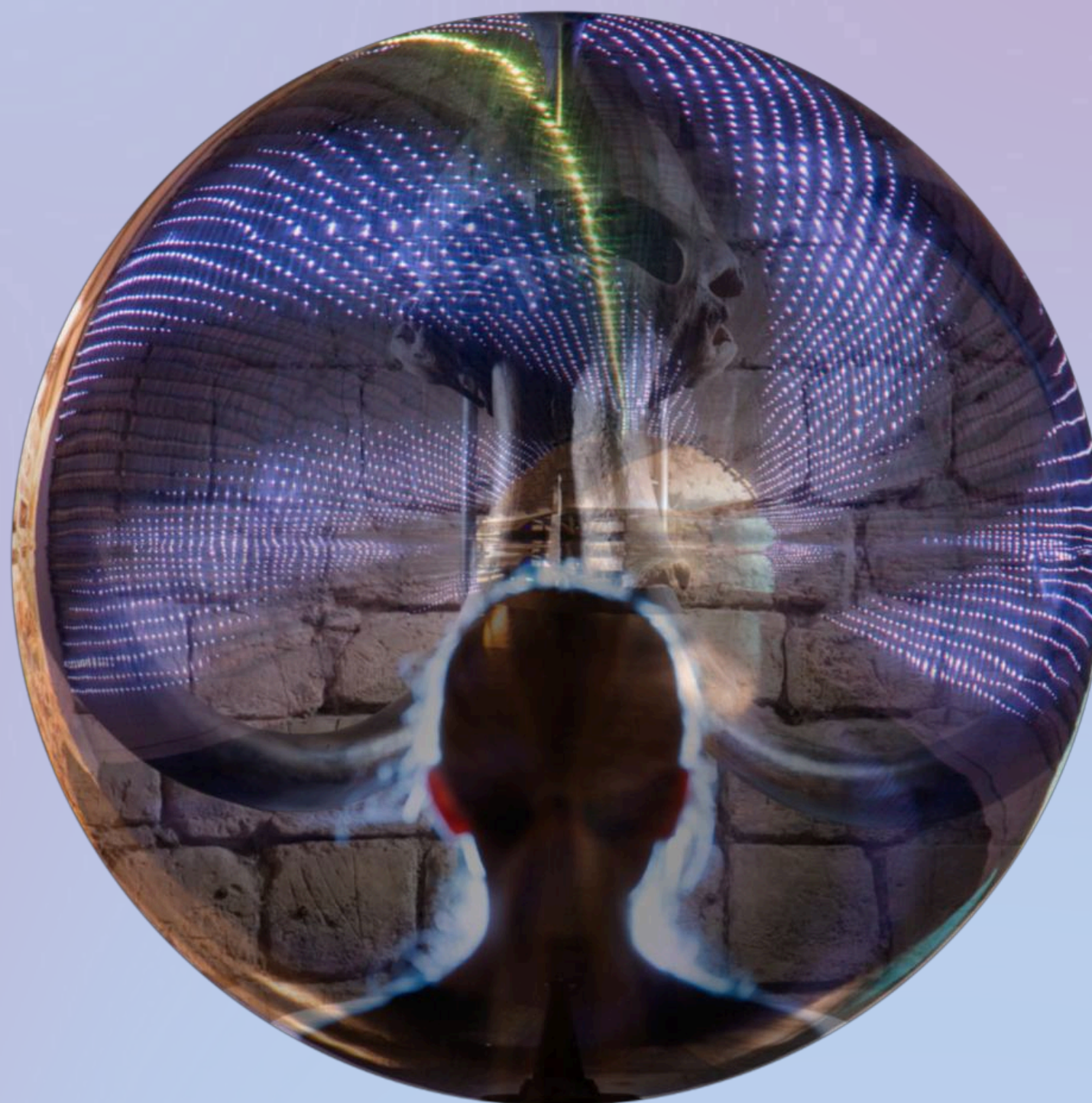
De VSC is mede door een effectieve lobby en belangenbehartiging en de goed bezochte activiteiten voor VSC-leden en andere geïnteresseerden een gekende en gewaardeerde organisatie en samenwerkingspartner in wetenschapscommunicatie en -educatie.

Veel dank aan het ministerie van OCW, NWO en verder iedereen die de VSC en ons bijzondere netwerk draagt, helpt en ondersteunt!

We danken ook al onze VSC-leden voor hun blijvende betrokkenheid, steun en vertrouwen!

Met ons enthousiaste VSC-team en zeer betrokken VSC-bestuur zien we uit naar wat gaat komen in het nieuwe jaar.

Menno Tummers,
directeur VSC

7

Colofon

Tekst en samenstelling: Nadine Aafjes, Wimar Jaeger, Anne Knape en Menno Tummers

Vormgeving: Multitude Creative Agency for Changemakers

Met dank aan: Alle VSC-leden voor hun bijdrage in woord, cijfers en beeld.

Beeld op pagina 3	Teylers Museum
Beeld op pagina 4	Rijksmuseum Boerhaave
Beeld op pagina 9	Sonnenborgh - museum en sterrenwacht
Beeld op pagina 19	Digital Wellness Center in Next Nature Museum
Beeld op pagina 25	De Ontdekfabriek
Beeld op pagina 28	Natuurmuseum Brabant
Beeld op pagina 30	Next Nature Museum en Museum de Bastei
Beeld op pagina 31	De contemplatiecontainer op de vernieuwde verdieping 'Technium' in NEMO. Fotografie: DigiDaan.

Bezoekcijfers 2024 VSC-leden

Naam organisatie	Bezoekers 2024	Bezoekers 2023	Verandering bezoekers 2024 t.o.v. 2023	jeugd/jongeren (<18 jaar) in schoolverband 2024	jeugd/jongeren (<18 jaar) in schoolverband 2023
ARTIS	1,272,515	1,289,212	-1 %	76000	87,771
Batavialand	61,500	61,976	-1 %	4913	4817
Cosmos Sterrenwacht	6,700	7,192	-7 %	670	2158
De Bastei	52,223	55,516	-6 %	5815	4004
De Museumfabriek	42,373	47,226	-10%	nb	6328
De Ontdekkfabriek	30,600	32,254	-5%	12376	11711
De Speelfabriek	20,000	n.v.t.	nb	nb	nb
De Spelerij - De uitvinderij	36,000	50,000	-28%	nb	nb
De Uitvindfabriek	15,000	13,050	15%	8855	7169
Discovery museum	101,900	100,191	2%	13182	11561
Eise Eisinga Planetarium, Koninklijk	98,861	81,500	21%	3900	2000
GeoFort, Stichting	59,384	67,832	-12%	10383	8774
Haarlemmermeermuseum De Cruquius	23,307	27,084	-14%	3113	3445
Hunebedcentrum, Stichting	76,000	83,000	-8%	5000	4114
Maritiem Museum Rotterdam	193,150	201,275	-4%	12236	16303
Museon-Omniversum	302,571	310,000	-2%	32409	35,000

Bezoekcijfers 2024 VSC-leden

Naam organisatie	Bezoekers 2024	Bezoekers 2023	Verandering bezoekers 2024 t.o.v. 2023	jeugd/jongeren (<18 jaar) in schoolverband 2024	jeugd/jongeren (<18 jaar) in schoolverband 2024
Museum Joure, locatie van Stichting Erf	24,704	27,984	-12 %	1118	1544
Museum Natura Docet	25,157	24,447	-3 %	3100	2100
Museum Speelklok	95,124	102,611	-7 %	666	1911
Museum Terra Maris	38,134	39,296	-3 %	2777	2922
Museum Zaanse Tijd	32,914	20,668	-59%	0	145
Naturalis Biodiversity Center	493,858	508,471	-3%	47850	43787
Natuurhistorisch Museum Rotterdam	67,162	71,032	-5%	3700	nb
Natuurmuseum Brabant	102,289	105,602	-3%	16660	12299
Natuurmuseum Fryslân	82,306	80,043	3%	5060	4178
Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid	208,703	110,294	89%	24271	12908
Nederlands Watermuseum	45,969	51,306	-10%	3800	nb
NEMO Science Museum	639,196	727,737	-12%	44081	42,880
Next Nature Network, Stichting	62,651	80,000	-22%	1034	4250
Ontdekstation013	21,183	20,424	4%	15500	13500
Oude Sterrewacht Leiden	50,000	13,003	285%	nb	300
Oyfo Techniekmuseum, Stichting	27040	29,689	-9%	11353	5019

Bezoekcijfers 2024 VSC-leden

Naam organisatie	Bezoekers 2024	Bezoekers 2023	Verandering bezoekers 2024 t.o.v. 2023	jeugd/jongeren (<18 jaar) in schoolverband 2024	jeugd/jongeren (<18 jaar) in schoolverband 2024
Philips Museum	90,000	n.v.t.	nb	3092	nb
Rijksmuseum Boerhaave	100,211	102,789	-35	20,164	17,986
Science Gallery Rotterdam	nb	2,400	nb	nb	nb
Science LinX - Rijksuniversiteit Groningen	45,750	41,500	10%	nb	20000
Sonnenborgh museum en sterrenwacht	32,730	32,765	0%	7000	6000
Space Expo, Stichting	126,241	123,750	2%	6381	6291
Spoorwegmuseum	437,218	495,000	-12 %	7500	10,000
Teylers museum	171,630	144,246	19%	10288	nb
TU Delft Science Centre	33,661	45,202	-26%	11056	10634
Universiteitsmuseum Groningen	24,306	26,500	-8%	nb	1500
Universiteitsmuseum Utrecht (UMU)	82,000	33,640	144%	7300	4278
Watersnoodmuseum	98,000	137,548	-29%	9800	5048
Zuiderzeemuseum	282,218	279,895	1%	31853	30724
TOTAAL	5.934.463	5.905.150	0,50%	484.356	465.359

Ode aan de wereld van de VSC

Spoken word door Mees van Rijswijk

Ter afsluiting van het Inspiratiebezoek Eise Eisinga Planetarium 29 januari 2024

Als je net leert tellen, dan groeit je wereld met ieder nieuw getal. Eerst heb je alleen één navel, één neus en één mond. Dan ook twee ogen, twee knieën, drie moedervlekken in je nek. Voor je het weet heb je tien vingers en tien tenen. Je moet nog even geduld hebben voordat je al je tanden kent, en er is nog geen haar op je hoofd die denkt aan alle haren op je hoofd.

Als je voor de eerste keer naar een museum gaat en de binnenkant van een klok ziet, dan stel je je voor wat er zou gebeuren als je zelf de wijzers kon besturen. Als je de tijd kon terugspoelen, of vooruit. Of je er dan bij had kunnen zijn, toen iemand de beslissing nam om de belangrijkste boeken in de universiteitsbibliotheek van Franeker vast te maken met kettingen, zodat die kennis goed bewaard zou blijven, en bij de kettingbreuken in het hoofd van de wolkammer, een paar huizen verderop. Of je dan had kunnen zien hoe de tandwielen gingen draaien, en hoe de eerste likjes blauwe verf op het plafond kwamen. Of je bevriend had kunnen worden met de kinderen die in die bedstee zijn geboren. Of je had kunnen helpen met het tellen van de manen van Jupiter, want toen was het nog niet erg als je niet verder kwam dan vier.

Als je net hebt geleerd om tot zeven te tellen, dan klinkt 1000 miljard keer verkleinen als een sprookje. Zonder Hans en Grietje, maar met Abe en Aagje. Er zou zich een heel verhaal kunnen afspelen binnen de groeven van je vingertoppen, zo klein dat niemand het kan zien en zo groot dat het jaren zou duren om uit te rekenen. Zoals het jaren zou duren om het verhaal op te schrijven, te vertellen, te vertalen en te bekronen met een vlag bij de deur. Langer dan 78 jaar (op Mercurius). 81500 mensen worden de broodkruimels op de grond waarop geschiedenis geschreven werd.

Als je opgroeit en hoort dat je iets met je handen moet gaan doen, dan hoop je dat aan een tandwiel draaien waarmee je het zonnestelsel beweegt ook telt. Jij en je vrienden dragen voetbalsjaals, maar alleen om die aan elkaar vast te kunnen knopen en zo verbinding te maken. Je sluit je aan bij een vereniging van 43 plekken waar je leert over de kleinste en de grootste dingen in de wereld en daarbuiten. Je hoopt dat je ooit zover kan tellen als alle bolletjes op je kippenvel. En later word je wonderzoeker, want er is niets leuker dan lange berekeningen maken, als je daarmee een wonder kan verklaren.

Mees van Rijswijk